herpy

PILEGIFTFRØER

Red-backed Poison Frog

Ranitomeya reticulata

Ranitomeya reticulata er en af de mindste pilegiftfrøer: kun 13-17 mm, med kobberrød til orange ryg og blågrå ben med sort netmønster. Den lever i lavlandsskoven i Amazonas i det nordøstlige Peru og det østlige Ecuador. I terrariet er den dristig og livlig, men krævende, fordi æggene er svære at finde, og ungerne er svære at få til at vokse op.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Dendrobates reticulatus* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**13-17 mm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri**
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Æg pr. lægning	**1-8**
Klækning	**10-14 dage**
Larvetid	**60-80 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Hele slægten Ranitomeya står på CITES liste II, så handel over EU's grænser kræver CITES-tilladelser, og du bør kunne dokumentere, at dyrene er opdrættede. EU-bilaget er ikke aflæst i referencetabellen og er derfor ikke angivet.

Om arten

Ranitomeya reticulata er en lille, slank pilegiftfrø. Hannerne måler 13-15 mm fra snude til kloak og hunnerne 14-17 mm, og hunnerne er som regel rundere end hannerne. Hoved og ryg er metallisk kobberrøde, rødbrune, orange eller gulorange, og ryggen kan være helt uden sort eller have spredte sorte pletter. Ben, flanker og bug er grå eller blågrå med uregelmæssige sorte pletter og netagtig tegning. Arten er slankere bygget end de fleste pilegiftfrøer og kan presse sig ind i meget små skjul.

Arten blev beskrevet af George Albert Boulenger i 1884 som *Dendrobates reticulatus* og er siden flyttet til slægten *Ranitomeya*, hvor den har lagt navn til *reticulata*-gruppen. Artsnavnet betyder netformet og hentyder til tegningen på benene.

Hudgift: *R. reticulata* danner ikke selv sin gift. Vilde dyr optager alkaloider fra små leddyr i føden, formentlig især myrer, mider og biller, og lagrer dem i hudens kirtler. Arten regnes for en af de mere giftige i slægten, men giftigheden er stadig beskeden sammenlignet med de store pilegiftfrøer. Opdrættede dyr, der lever af bananfluer og springhaler, mangler giften, mens vildfangne dyr kan beholde den i lang tid. Håndtér ikke frøerne, og vask hænder efter arbejde i terrariet.

Temperamentet er dristigt og lynhurtigt. Hannerne sidder gerne frit fremme og kalder med en høj, kort summen, der kan vare op til 5 sekunder. Levealderen i fangenskab er usikker: angivelserne svinger fra 5-6 år til over 10 år.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Ranitomeya reticulata lever i lavlandsskoven i det vestlige Amazonas. Langt de fleste fund ligger i Loreto i det nordøstlige Peru, især omkring Iquitos, 150-200 m over havet. Arten findes desuden i provinsen Pastaza i Ecuador, 200-340 m over havet, men der er langt færre fund derfra. Den findes bl.a. i naturreservatet Allpahuayo Mishana.

Arten er vurderet som livskraftig (LC) på IUCN's rødliste på grund af den store udbredelse. Skovrydning, bl.a. til trækul, og indsamling til dyrehandlen er de trusler, der nævnes.

> **Oprindelig udbredelse:** Peru og Ecuador.

LEVESTED

Ranitomeya reticulata lever i primær og sekundær regnskov og klatrer i den lave vegetation. Omkring Iquitos findes den i varillales, en åben skov med lave, spredte træer på sandet jord, sammen med *R. amazonica*. Her holder *R. reticulata* sig mest til de tørre dele, mens *R. amazonica* foretrækker de fugtige, og den sidder i vegetationen op til 2 m over jorden. Den holder til nær vandløb og damme og bruger bromelier, men æggene lægges på jorden.

Klimaet er varmt og ensartet: årsmiddeltemperaturen i udbredelsesområdet er omkring 25 °C, med et gennemsnit på ca. 22 °C i den koldeste måned og ca. 28 °C i den varmeste. Det er beskrevet, at arten lever i små grupper på fem-seks dyr, som ved regntidens slutning samles til yngel, men det er ikke dokumenteret nærmere. Luftfugtigheden i naturen er ikke dokumenteret.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Et par *R. reticulata* kan holdes i et terrarie på 30 × 30 × 45 cm, der også rummer 2-3 dyr. Angivelserne går op til 40 × 40 × 40 cm til et par eller en trio, og et par er også holdt med god succes i 40 × 50 × 40 cm. Større er bedre, og frøerne klatrer gerne, så højden udnyttes.

Indret med et drænlag, en bund, der holder på fugten, og et tykt lag visne blade. Beklæd bag- og sidevæg med kork, og plant tæt med klatreplanter som *Ficus pumila* og *Scindapsus* samt små bromelier, der danner vandsamlinger. Arten er kræsen med æglægningsstedet, og æggene er notorisk svære at finde, så læg filmdåser (35 mm) ud over hele bunden, både oven på og inde i løvlaget. Springhaler og små bænkebidere i bunden rydder op og er samtidig foder.

Hold kun ét par. Voksne hunner er ekstremt aggressive over for hinanden og bør aldrig holdes sammen, og kampe mellem dyr af samme køn er almindelige i små terrarier. En ekstra han kan en sjælden gang gå, men det frarådes. Grupper er kun en mulighed i meget store terrarier på 200 liter eller mere. Unger kan gå sammen i en lille gruppe, men skal deles op, når de bliver kønsmodne. Sæt aldrig forskellige arter eller former sammen, så du undgår krydsninger.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Hold terrariet på 22-26 °C om dagen og 18-22 °C om natten. Arten trives bedst omkring 21-24 °C og tåler 18-27 °C, mens temperaturer over 29 °C kan være dødelige. Et par er holdt og har ynglet ved 22-26 °C i luft og vand. Angivelserne for slægten går op til 25-28 °C om dagen med fald til stuetemperatur om natten, men varme er under alle omstændigheder farligere end kulde.

Ekstra varme er sjældent nødvendig i en opvarmet stue; lyset til planterne giver ofte nok. Stil aldrig terrariet i direkte sollys, fordi det hurtigt bliver dødeligt varmt bag glasset. Mål med et digitalt termometer både forneden og foroven. En kølig hvileperiode er ikke dokumenteret for arten.

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge på 70-100 %. En god rytme er næsten 100 % morgen og aften og 70-75 % midt på dagen, så terrariet tørrer lidt op mellem sprøjtningerne. Arten tåler kortvarigt ned til 50 %, hvis den har rent vand at sidde i, men det er en nødløsning.

Sprøjt dagligt med osmosevand eller regnvand. Et tågeanlæg kan med fordel køre tre gange om dagen i to minutter ad gangen, delt i korte pust på ti sekunder med lige så lange pauser. Sørg for lidt luftskifte, så der ikke står stillestående luft, der giver mug.

VAND OG VANDKVALITET

En lav vandskål eller en bromelie med vand i bladhjørnerne er nok. Arten svømmer dårligt, så vandet må ikke være dybere, end at den mindste frø kan sidde i det med hoved og overkrop over vandet. 1-2 cm er et passende niveau, og skålen skal have en nem vej op. Skift vandet, når det bliver uklart, og brug osmosevand, regnvand eller afkloreret postevand. Padder optager stoffer gennem huden, så brug aldrig sæbe eller rengøringsmidler i terrariet; skyl i stedet med varmt vand.

Haletudser holdes hver for sig i små plastbeholdere på omkring 10 × 10 × 10 cm med osmosevand, et par egeblade og en stilk hornblad. Skift to tredjedele af vandet hver anden til tredje dag.

Læs mere: Opdræt af haletudser

LYS OG UVB

R. reticulata er dagaktiv, og lyset er først og fremmest til planterne. Giv 12-14 timers lys om dagen, fx LED fra kl. 8 til 20, og mørke om natten. Det er ikke dokumenteret, at arten har brug for UVB. Vælger du alligevel en svag UVB-kilde, så sørg for masser af skygge, så frøerne selv kan vælge.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Grundfoderet er små leddyr. Unger og de fleste voksne tager flyveløse bananfluer (*Drosophila melanogaster*), og store voksne kan også tage den større *D. hydei*. Springhaler er et velegnet mellemmåltid, og små bænkebidere kan også bruges. Angivelserne for, hvor ofte der skal fodres, svinger fra dagligt med præcis så meget, at det er spist op til næste fodring, til hver anden eller tredje dag. Unger skal under alle omstændigheder have mad hver dag.

Bananfluer og springhaler er ikke fuldkost alene, så støv foderdyrene med et mineralpulver med D3 og et multivitamin. Visse vitaminer er skadelige i store doser, så følg producentens anvisning. Start foderkulturerne, før frøerne flytter ind: arten er så lille, at den er helt afhængig af en stabil forsyning af bananfluer og springhaler.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

R. reticulata er lynhurtig og dristig og ses ofte frit fremme, som om den ikke aner, hvor lille den er. Hannerne kalder fra faste pladser med en høj, kort summen. Pilegiftfrøer har ikke egentlig amplexus; ser man to frøer i noget, der ligner, er det tit to dyr af samme køn i strid. Hold derfor øje med aggression, især mellem hunner.

Frøerne bør ikke håndteres. Huden er tynd og gennemtrængelig, og rester af sæbe, creme og olie fra hænderne kan skade dem. Skal en frø flyttes, så lok den ind i en gennemsigtig bøtte, eller brug pudderfri handsker. Slipper en frø ud, skal den fanges hurtigt, for den gemmer sig og tørrer hurtigt ud.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er lidt større og rundere end hannerne, og det er kun hannen, der kalder. Unger kan ikke kønsbestemmes. Alder ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for arten; pilegiftfrøer bliver typisk kønsmodne omkring etårsalderen. Den sikreste vej til et par er at starte med mindst fire unger og lade dem finde sammen, men husk at dele dem op, før hunnerne begynder at slås.

PARRING

Arten er svær at få til at yngle og regnes mindst for middelsvær: dyrene er små, æggene bittesmå, og hunnen er kræsen med æglægningsstedet. Hannen kalder med en kort summen i op til 5 sekunder og nærmer sig hunnen, stryger hende og slikker på hende. Er hun interesseret, stamper hun med bagfødderne, og de går sammen til et stille sted, hvor æggene lægges og befrugtes.

Giv parret mange filmdåser og bromelier at vælge imellem, både i løvlaget og højere oppe. Stabil temperatur, høj luftfugtighed og rigeligt foder er det vigtigste. Et særligt udløsende signal i fangenskab er ikke dokumenteret.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene lægges i løvlaget, i en filmdåse eller i en bromelie, gerne på et mørkt, vandret sted. Angivelserne for antallet svinger fra et enkelt æg over 1-5 til 4-8 æg pr. lægning, og boksen viser derfor 1-8. Lægningerne kan være sjældne.

I naturen bærer hannen haletudserne op i vegetationen og sætter dem i de små vandsamlinger i bromeliernes bladhjørner. Det er også beskrevet, at hunnen fodrer haletudserne med ufrugtbare æg, men det er ikke dokumenteret nærmere. I terrariet passer de voksne ikke altid æggene, og du må regne med selv at holde dem fugtige og fodre haletudserne.

Flyt æggene med lidt vand og en pipette til en petriskål, og hold dem fugtige ved ca. 24 °C ved at væde dem hver anden dag. Haletudserne holdes hver for sig i små beholdere og fodres med fint malet alge- og fiskefoder.

METAMORFOSE

Æggene klækker efter ca. 10-14 dage, og haletudserne er normalt forvandlet efter 60-80 dage. Metamorfosen er dog den svære del: ved konstant 24 °C fik haletudserne forbensknopper efter 42-63 dage, men ingen af dem gennemførte forvandlingen. Hav derfor rent vand, varieret foder og stabil temperatur i orden, før du tager æg.

Når forbenene kommer frem, holder haletudsen op med at æde. Læg et stykke kork på vandoverfladen, så den kan kravle op, og flyt den til en beholder med god landdel, mange visne blade og en lille vandskål, når halen er ved at være optaget.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede frøer er meget små og kræver bittesmå foderdyr. Hold dem i en lille, fugtig beholder med visne blade, kork og en lav vandskål. Fodr dagligt med springhaler og de mindste bananfluer, og støv foderet let med vitaminer og mineraler. Ungerne er svære at få til at vokse op, og det er en af grundene til, at arten regnes for krævende.

Unger kan gå sammen i en lille gruppe af jævnstore dyr. Når de nærmer sig kønsmodenhed, skal du holde øje med aggression og dele dem op i par.

Sundhed og typiske fejl

R. reticulata er mere følsom end de fleste arter i slægten, og de fleste problemer skyldes pasningen:

- Varme over ca. 27 °C, fx fra sol gennem et vindue, giver stress, appetitløshed og i værste fald død. Over 29 °C er livsfarligt.
- For tørt eller for vådt og stillestående terrarie giver tørre dyr, hudinfektioner og mug.
- Foderdyr uden vitamin- og mineraltilskud giver svækkede knogler, især hos hunner, der lægger æg.
- En mager frø uden rund mave kan skyldes for lidt eller for stort foder, parasitter eller konkurrence. Tjek, at alle dyr får mad.
- Kampe mellem dyr af samme køn, især mellem hunner. Hold kun ét par i terrariet.

En sund frø har hel hud uden sår eller røde, vattede områder, særligt omkring gattet og på indersiden af bagbenene. Isolér dyret, og søg hurtigt en dyrlæge med forstand på padder, hvis det holder op med at æde, bliver sløvt eller får sår eller hævelser.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.

Hele vejledningen med kort og opdateringer: herpy.org/da/pilegiftfroeer/ranitomeya-reticulata